

Jak broučka bolely zoubky
O letním táboře s neobvyklým programem

8

Pionýrské rodinné stříbro
Seriál o oddílech s dlouholetou tradicí

14

První postrašení
Úvodní díl strašidelného seriálu

17

Figurky pro divadlo
Námět na výrobu jednoduchých loutek

20

Camp Döbriach 2009

Kdybyste mezi 8. a 15. srpnem 2009 navštívili rakouské Korutany, narazili byste na velmi zajímavé místo. Bylo jím tábořiště plné různých dřevěných staveb, stanů a dětí běžajících tam a zpět. Pokud byste se přiblížili blíž, zaslechli byste několik různých jazyků najednou z různých koutů kempu. Uprostřed kempu byste narazili na asi sedmdesátčlennou skupinku dětí i dospělých hrajících všemožné hry. O kousek dál by hrála jakási skupinka beach volejbal, další parta by zrovna vyjížděla tryskem na kolech na výlet.

U vchodu v kanceláři byste se dozvěděli, že se nacházíte na tábořišti, na kterém se již více než 60 let pořádají mezinárodní tábory dětí z celého světa. První mezinárodní tábor zde na břehu Millstätter See proběhl v roce 1949, krátce po druhé světové válce. Tehdy ještě na „zelenou louku“ bez jediné stavby přijely děti z Německa, Švýcarska a Rakouska. Od té doby se tábořiště velmi proměnilo. Dnes je součástí zařízení cca 20 pevných objektů zajišťujících servis v podobě sprch, toalet, jídelny a kuchyně, skladů, prostor pro společný program, zdravotnického centra a několika chat.

V letošním roce se zde sešly děti z ČR, Rakouska a Anglie doprovázeny několika vedoucími z celého světa. Společně tu týden táboří, hrají hry a chodí na výlety. Říkají si pionýři, woodcrafteri, falkeni a kdoví jak ještě... ale jedno mají společné – zážitky a přátelství. (více na straně 9.)

Letík

Co se na vás chystá

Jupí, prázdniny konečně skončily a začíná zase vycházet Mozaika! Určitě jste se nemohli dočkat. No dobře, dělám si srandu. Tak jinak: Prázdniny už jsou bohužel pryč, nedá se nic dělat. Snad vás aspoň trochu rozptýlí Mozaika, která se začátkem nového pionýrského roku zase začíná vycházet.

Ročník 2009 – 10 nepřinese mnoho převratných změn oproti tomu minulému – protože ohlasy na něj byly převážně kladné. Přesto pár novinek a „staronovinek“ v rukávu máme. Pár rozdílů zaznamenáte na první pohled, protože si Mozaiku opět děláme na Ústředí sami, snažili jsme se ale zachovat jednoduchost a přehlednost grafiky.

Co nového vás čeká v obsahu časopisu? V různých podobách jsme se v minulých ročnících vraceli k historii a budeme v tom pokračovat. Tentokrát seriálem o „nesmrtelných oddílech“, který bude nejen pojednávat o tom, jak takový oddíl vzniká, ale představí i několik konkrétních příkladů. Překvapením pro některé bude možná rubrika „Strašák“, ve které by se měly objevovat různé odstrašující příběhy – nejen pro pobavení čtenářů, ale také jako pomůcka pro vedoucí a instruktory, kteří se snaží dětem vysvětlit, proč by si měly dávat pozor na drogy, alkohol, sexuální obtěžování... Témata ještě nejsou přesně stanovena, protože rubrika bude otevřená i vám a vašim příběhům. Jsem zvědav, jaké budou ohlasy. Poslední králík, kterého vytáhnou z klobouku, se často objevoval v dotaznících z oblastních porad v roce 2009. Doufám proto, že mnohé potěší. Díky ochotě lidí z PS Obránců míru Kopřivnice, kteří také pořádají výtvarnou soutěž Pionýrského Sedmikvítku, se podařilo oživit náměty na rukodělné činnosti, které může každý vyzkoušet třeba při oddílových schůzkách. Při čtení následující strany mnohým povadne úsměv, na některé padne nostalgie a vzpomínání, na jiné prostě jen smutek. Přesto věřím, že nejen v tomto, ale i v příštích číslech začínajícího ročníku, najdete spoustu zajímavých informací, námětů a třeba se budete při čtení i sem tam bavit.

Jakub

Kalendárium 2009/2010

nabídkový plán akcí a soutěží

Září 2009			
25. - 28. 9.	Poselství 2009	Mladá Boleslav	Pionýr
30. 9.	Pionýrský Sedmikvítek – LITERÁRNÍ – uzávěrka soutěže	Korespondenční soutěž	Pionýr
30. 9.	Uzávěrka soutěže Sami o sobě	Korespondenční soutěž	Pionýr
Říjen 2009			
31. 10.	Uzávěrka soutěže CETEH	Korespondenční soutěž	Pionýr
Listopad 2009			
20. - 22. 11.	Pionýrský Sedmikvítek – folklórní tance	Příbyslav	KOP kraje Vysočina
28.11.	Pionýrský Sedmikvítek – PRO ROCK	Praha	POP
Prosinec 2009			
12.12.	Pionýrský Sedmikvítek – Clona	Děčín	96. PS Veselí medvědi a 69. PS Netopýři
Leden 2010			
15.-17.1.	Pionýrský Sedmikvítek – Výtvarná a rukodělná činnost	Kopřivnice	PS Obránců míru Kopřivnice

Další významné republikové akce průběžně doplňujeme. Radii otiskneme i regionální a místní akce, o jejichž zařazení projeví organizátoři zájem.

Obsah čísla 1

- 1 Letní tábor 177. PS Kalich
- 2 Camp Döbriach 2009 – mezinárodní tábor v Rakousku
- 4₅ Ohlédnutí
- 6 Poselství 2009 – shrnutí krátce před akcí, minirozhovor s Petrem Haladou
- 7 Chtělo to výdrž a odvalu – rozhovor s prvním výkonným tajemníkem ČRP po roce 1990
- 8 Jak broučka bolely zoubky – dentální hygienistka na letním táboře
- 9 Pionýři z celé ČR uspořádali společný tábor v Rakousku
- 10₁₁ Tržiště nápadů a zkušeností; Robin a Páťa
- 12₁₃ Sami o sobě – zprávy ze sdružení, galerie výročí
- 14 Pionýrské rodinné stříbro – první díl seriálu o nesmrtelných oddílech
- 15 Táborový koutek
- 16 Dětský čin roku – námět na poslední chvíli
- 17 První postrašení – úvod strašidelného seriálu
- 18 Kdopak to zpívá? – hudební kvíz
- 19 Kaleidoskop
- 20 Figurky pro divadlo – námět na rukodělnou činnost

foto na titulu: Jiří Jirsa

Mozaika Pionýra – vydává Pionýr pro svou vnitřní potřebu. Uzávěrka tohoto čísla: 8. 8. 2009.

Kontakty: Pionýr, Senovážné nám. 977/24, Praha 1, PSČ 116 47, tel.: 234 621 299; 777 248 720; fax: 224 215 101;

e-mail: mozaika@pionyr.cz. Aktuální informace o sdružení Pionýr poskytujeme též na internetu: www.pionyr.cz. Textové příspěvky přijímáme ve formátech souborů doc nebo rtf, foto v dostatečném rozlišení pro tisk 300 dpi. **Odpovědný redaktor:** Jakub Kořínek (Jakub). **Redakční rada:** Mgr. Martin Bělohlávek (Martin), Mgr. Karel Krtilka (Krték), Miroslav Jalovecký (Mírek), Jiří Let (Letík), Ing. Lee Louda (Lee), Vlastislav Toman (Hadži). **Ilustrace:** Jiří Filípek, Jaroslav Dostál, Lee Louda. **Grafická úprava:** pixelia.cz. **Tisk:** BOFTISK Nymburk. **Distribuce:** Complete Mail s.r.o. V evidenci periodického tisku evidováno pod číslem MK ČR E11046, ČÍSLO ISSN 1213-4686. Vydáno díky finanční podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zpravodaj je neprodejný.

20 let

Léta běží

Na toto místo se připravovalo povídání, které mělo připomenout, že začíná pionýrský rok, který „přinese“ výročí, jež ještě nikdy v pionýrské historii nebylo: Pionýr oslaví 20. výročí (nepřerušované) existence. Leč život přináší i do redakčních záměrů korekce, nechtěné, nežádané...

Rozhovor měl připomenout skutečnost, že na podzim r. 1989 (právě před dvaceti roky) začal vývoj, který vyvrcholil 20. ledna 1990 v Brně na Mimořádné celostátní konferenci

pionýrských pracovníků – obnovením samostatného Pionýra. Skutečností totiž je, že pionýrské hnutí od roku 1949 provázely neukončená 20. výročí.

Březen 1968 přinesl proměnu PO ČSM v samostatný Pionýr – od r. 1949 uběhlo devatenáct roků. Činnost Pionýra byla administrativně ukončena v r. 1970, ještě nedovršil tři roky svébytné historie. Další Pionýrská organizace (SSM) nestihla 20. výročí připomenout, neboť rok 1989 a zejména již zmíněný podzim přinesl zásadní proměnu v celé společnosti – a s ní i v pionýrském hnutí.

Současný Pionýr tuto bariéru právě překonává a jistě stojí za to tento fakt připomenout.

Jak už ale bylo uvedeno, léta běží – a lidé nemládou... Proto jsme dokonce vyměnili pojednání o minulosti za ohlédnutí – za lidmi, kteří se nepřehlédnutelně spolupodíleli na dění a spoluvytvářeli Pionýra, na úrovni pionýrských oddílů, skupin i celého sdružení. Zanechali nesmazatelnou stopu v naší společné minulosti, a tak si dle naší mínky poděkování a připomenutí své práce zaslouží. I když další polínko na společný oheň již nepřiloží.

Co dodat?

Uplynulé měsíce přinesly i hodně neradostné zprávy.

Když mi pípla začátkem července SMS, nic zlého netušíc jsem ji otevřel a četl... zemřela Lída Chromková (* 1949)... Nevěřicně jsem přiblížil přístroj k očím a proklíkal celý proces otvírání zprávy znovu. Není to chyba, omyl? Vždyť ještě nedávno jsme spolu hovořili.

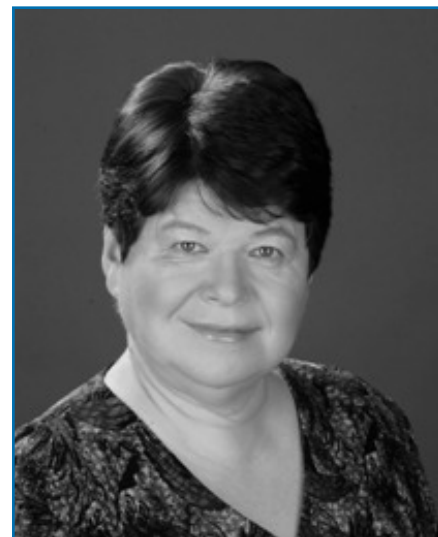

Tak Lída... Možná spíše nenápadná, nijak halasná a na sebe strhující pozornost – a přesto nebo možná spíše proto: osobnost. Klidná, věčná, pracovitá. Co slíbila, dodržela. Mluvila málo, ale když promluvila, „sedělo to“! A stála si za tím. Zkrátka: jistota. Jistě i proto si ji M. Disman (ano, šéf unikátního dětského tělesa při Československém rozhlasu) vybral a přizval v letech 1967–1970 na letní soustředění jako vedoucí oddílu. Lída sama byla členkou DRDS v letech 1957–1964. Mezitím se ovšem zapojila i do práce Pionýrské organizace (tehdy ČSM), patřila mezi pionýry-průkopníky práce s jiskrami a tahle

práce jí byla osudem: byla dlouholetou vedoucí oddílu i pionýrské skupiny. Při zaměstnání vystudovala Filozofickou fakultu UK, a přitom vytvářela spokojené rodinné zázemí. Věnovala se čtyřem dětem: ke svým dvěma přijala dvě z dětských domovů.

Profesionálně se věnovala dětem s lehkou mozkovou dysfunkcí, v Pionýru působila vedle PS v lektorských sborech a věnovala se výchově nové generace. Lidsky, jak je už výše zmíněno, byla nejen uznávanou osobností, ale především člověkem s pochopením, nikdy nenechala nezodpovězenou otázku – lhostejno ptal-li se někdo na radu při práci s dětmi či na názor k osobním problémům. Svůj pohled nevnucovala, nabídla, poradila – byla mámou v širokém smyslu slova a člověkem pro děti...

Zpráva o smrti další Lídy nebyla tak nečekaná, zejména pro všechny, kdo sledovali její statečný boj – rvala se se zákeřným vetřelcem tak, jak žila celá léta předtím: tiše, neokázale, ale statečně, s obdivuhodnou vůlí. Nemoc byla silnější a v Ludmile Brynychové (* 1952) jsme ztratili člověka, pardon, Člověka, převelice lidského, spravedlivého, pracovitého a nesmírně respektovaného (i soupeři, ba i nepříteli). Pionýrkou se stala v r. 1960, ale to není přesné, ona se jí narodila a byla jí i v letech 1968–70, kdy už působila jako instruktorka, byla jí při studiích na VŠ zemědělské (od roku 1972), kdy založila 182. PS v Šárce. Zůstala jí i po roce 1990 na své 5. PS v Jablonci nad Nisou, ale především jako vedoucí přírodovědného oddílu Netopýři. Byla

jí v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, i v krávině, když „pečovala“ poslancování-neposlancování o vánočních svátcích o „své“ dojnice. Což komentovala různě, například tak, že musí celý rok, pomoci alespoň párkrát do roka, má-li poslanecké prázdniny, ale občas i jinak, lehce ironičtěji... Při tom ovšem stále jezdila s dětmi, starala se o zázemí tábora, jednoduché základny v Černousích, „dělala“ občas oficiální delegace – hlavně však vždy byla ochotná pomoci, poradit a přiložit ruku k dílu. Neznala slova: Nejde to. A když už to vážně chtěli všichni zabalit, Lída nikoli a v klidu dokázala přimět druhé jít dál. Byla lidská, poctivá do morku kosti, což prokazovala i jako členka kolegia (tj. vedení) Nejvyššího kontrolního úřadu.

Prázdniny přinesly i sdělení o ztrátě v jedné z našich největších PS, v Hrádku u Rokycan. Tu opustil člověk patřící do zlatého fondu lidí pro děti, Josef Vaska (* 1929). Jeden z těch, kteří pionýrské skupině vdechli život a tradice. Původně sportovec a tramp, v letech 1968-1970 obnovoval skauting, po úředním zániku Junáka a Pionýra v r. 1970 přešel z junáckého hnutí do společně vytvářené pionýrské organizace ČSSR (později PO SSM). V ní prošel poctivě řadou dobrovolných funkcí a až jako vedoucí oddílu, pionýrské skupiny, člen okresní rady PO SSM či hlavní vedoucí na táboře – vždy zanechal nesmazatelnou pečeť poctivě vykonaného díla.

Byl čínorodý, vstřícný a kamarádský, ale uměl si udržet respekt. To platilo jak v rodině, tak ve veřejném životě. Dokázal studovat při zaměstnání, pracovat v továrně a přitom vychovávat cizí i své – je proto překvapivé, že vytvořil doslova pionýrský klan? Děti,

snacha i vnoučata, pracují ve vedení skupiny, jako oddílové vedoucí, jezdí pravidelně na letní tábory. V Pionýru zůstal i po roce 1990, stále jezdil na tábory, organizoval různé srazy, podílel se na organizaci skupinových akcí a patřil k platným členům vedení skupiny i lektorského sboru. Svým přístupem k práci, k životu byl tím nejlepším příkladem a jeho působení dalo směr životu i mnohým kolem něj.

Poslední dílek „Ohlédnutí“ měl být – podle časové posloupnosti – první. Zprávu, že nás náhle opustila Jindřiška Bornová (* 1936) z 2. PS v Jablonci nad Nisou přinesl totiž už červen. Stáli jsme po vyslechnutí té zprávy jako opaření: nechápavě jsme zírali na papír, obsahující smutné sdělení. Ale vždyť jsme se s ní před nedávnem potkali na setkání v Rabyni. Říkala, že její srdíčko čeká „ozdravná kúra“, ale dívala se stále kupředu, plánovala tábor, výpravu do Itálie, prezentaci Pionýra na Bambiriádě – to ostatně provázelo celý její život, spojený s pionýrským hnutím. Byla dlouholetá vedoucí pionýrské skupiny, už v 60. letech příkladem pro začínající vedoucí, na které si vždy udělala čas – jak už jsem řekl: vždy se dívala dopředu a bylo jí jasné, že dorostu je potřeba se věnovat. Činila tak s vervou ve všech funkcích, které zastávala – jako předsedkyně Městské rady PO SSM v Jablonci nad Nisou, dlouholetá členka České rady Pionýra či výkonného výboru Liberecké krajské rady Pionýra. Obětavá, pracovitá, organizátorka i inspirátorka. Životní optimistka s darem nakazit lidi kolem sebe, pošouchnout je, nenechat zahálet.

Když jsem stál v přeplněné obřadní síni jabloneckého hřbitova, místní mi šeptem sdělovali: Když se rozhlídněš, tak většina zde přítomných jsou „její“ pionýři. O respektu, který Jindra měla, svědčí i účast starosty Jablonce nad Nisou, stejně jako ohromujícího počtu dalších zúčastněných. Přišly celé rodiny – po poledni v pracovní den, aby se poklonily památce pracovitěmu člověku, věčně mladého a neposedného v tom nejlepším smyslu slova, pionýra tělem a duší.

Co dodat, přijde-li na pohřeb pionýrské babičky starosta města s ohromnou kyticí a obřadně se pokloní její památce?

Jak jsem je znal – měl jsem to štěstí a většinu z nich opravdu dobře – myslím, že by se shodli na jediném: Pokračujte tam, odkud mě osud vyrvál. Protože oni neodešli z odpovědky, ale byli vytrženi z práce. Čest jejich památce.

Martin

Když jsme dokončili tuto několikrát přepracovanou stať, dostihla nás ještě jedna smutná zpráva... Zemřela PhDr. Zdeňka Schwarzerová (* 1953), bývalá dlouholetá členka České rady Pionýra a pracovnice Ústředí Pionýra v ČR.

Jistě se najde mnoho lidí, kteří si Zdeňku vybaví – z mnoha jednání či soutěží, neboť dlouhá léta působila na ústředí, na programovém úseku a měla na starosti řadu akcí Pionýra. Jistě si všichni připomenou nezbytnou cigaretu, bez níž to (snad ani) nebyla ona. A vytane jim na mysli úpornost diskusí a nasazení prosadit některé novinky v obsahu činnosti Pionýra – za všechny uvedme netradiční sporty. V Praze proslula již před rokem 1989 svérázností a netradičními postupy, které uplatňovala v práci vedoucí PS (1975-78, a znovu po 1980). Za jejího vedení si 147. PS Galaxie vybudovala pověst svébytné PS. Její neobvyklé

metody a náměty budily občas i nevělu a Zdena neměla úplně na různých ustláno. Jistě i proto, že nešla pro slovíčko daleko a dokázala svůj (nekonvenční) názor hlasitě vyslovit – proslula i sporem o uznání kvalifikace vedoucí PS, neboť měla titul PhDr., vystudovala Filozofickou fakultu UK, ale VŠ vzdělání jí nebylo uznáno... Byla v mnoha ohledech neortodoxní, a tak mnoho lidí překvapilo, jiné právě naopak – že po roce 1990 překonala svůj odpor vůči „funkcionářství“ a stala se profesionálem, respektive funkcionářkou: od ledna 1991 byla tajemnicí tehdy ojedinělé krajské organizace (Prahy) a později působila na ústředí. Vždy a stále však pracovala s dětmi, což pro ni byl základní kvalifikační předpoklad pro každého – neztratit kontakt s realitou (a dětmi). Dávala podněty, přemýšlela, hledala, často byla nesmlouvavá a doslova lpěla na vysoké kvalitě všeho, co se vytvářelo. Bývala konfliktní, leckdy zbytečně. Byla náročná, přísná, ale mnozí věděli, že by

za ostatní dýchala, pokud by to bylo potřeba. Jako členka ČRP, delegátka řady vrcholných jednání se v 90. letech nepřehlédnutelně podílela na přípravě dokumentů a dění. Někdy to s ní nebylo lehké, ale obnovený Pionýr jí vděčí za mnohé. Čest i její památce.

Pionýr bude v roce 2020 znám obsahem své činnosti široké veřejnosti.

Hlavní cíl vytyčený na Poselství 2006.

Mnoho času nezbyvá, za pár týdnů – o prodlouženém víkendu 26. – 28. 9. – se v Mladé Boleslavi sejdou pionýři ze všech krajů, aby společně debatovali o budoucnosti našeho sdružení. Od Poselství 2006 – od jednání výjimečného mimo jiné tím, jak hodně, dlouho a na všech možných úrovních se pracovalo s jeho výstupy – uplynuly tři roky. Přišel proto čas, abychom společně vyslali do světa Poselství 2009. V několika minulých číslech Mozaiky Pionýra jste se mohli o chystané akci leccos dočíst. Uděláme si po prázdninách takové malé shrnutí a přihodíme pár drobností navíc.

Hlavní témata

Poselství 2009 bude obsahově vycházet ze stejných oblastí, jako Poselství 2006 – tedy Činnost, Organizace, Lidé, Pionýr. Do všech by se měl promítnout obsah činnosti. Připomeňme si ve stručnosti obsah jednotlivých tematických okruhů.

Činnost

V této oblasti se bude hovořit

o obsahu činnosti v Pionýru. Stěžejní budou odpovědi na tři otázky:

- Pro koho? – Vymezení cílových skupin.
- Co? – Činnost pro tyto skupiny.
- Proč? – Stanovení výchovných cílů.

Organizace

Oblast organizace je zaměřena na praktické fungování sdružení. Měla by přinést odpověď především na následující otázku:

- Vyhovuje současné uspořádání sdružení Pionýr jeho potřebám?

Lidé

Zde se bude mluvit hlavně o práci s lidmi:

- Vytváření prostředí pro členy všech věkových kategorií.
- Komunikace uvnitř sdružení.

Pionýr

V této oblasti budou účastníci hledat společnou odpověď na otázku:

- Proč právě Pionýr? – a to ve vztahu k veřejnosti, našim dobrovolníkům, rodičům i dětem.

Doprovodné aktivity

Protože není bez vedlejších účinků možné strávit tři dny pouze usilovným jednáním, jsou připraveny i různé doprovodné radovánky. Začnou už společným přivítáním, ale budou probíhat i po zbytek Poselství.

Na jeden večer je připraveno „kasino“ – tedy jakási herna, která bude prostorem nejen pro bohapustý hazard, ale také pro méně formální prodiskotování projednávaných témat v malých skupinkách – třeba kolem pokerového stolu.

Další večer pak bude příležitostí pobavit se a „vyskákat“ všechny vážné myšlenky uplynulého víkendu v tančírně, kde určitě zazní mnoho nesmrtelných hitů.

Dále budou ve volných chvílích mezi jednáním probíhat všemožné tvůrčí i hravé dílny, jako třeba korálkování, malování na trička – vytváření návrhů pro kolekci Pionýr Fashion a mnoho dalších. Přichystáno bude i sportovní vyžití, takže každý si snad přijde na své.

za realizační tým Jakub

Očekávání i nervozita

Minirozhovor s předsedou Pionýra Petrem Haladou

Poselství už je opravdu za dveřmi, těšíš se na něj, nebo jsi spíš nervózní?

Já se těším, ale jsem také nervózní. Těším se na setkání s mnoha známými tvářemi, těším se na nápady a podněty, které se z chytrých pionýrských hlaviček vyklubou. Nervózní a vystresovaný jsem prakticky ze všeho. Aby se někomu nic nestalo, aby všichni v pořádku došli, aby o účastníky bylo kvalitně postaráno a hlavně, aby přijeli opravdu PIONÝŘI. Tedy lidé, kteří mají zájem v organizaci s něčím pohnout.

Na co se v souvislosti s Poselstvím těšíš nejvíc?
Na nové nápady k činnosti organizace. Fakt. Mne vždycky naplní obrovským optimismem množství nápadů a vizí, které se na těchto akcích najednou objeví. Některé se sice tváří

velmi naivně a dětsky, ale za čas se z nich urodí velká a převratná věc a na takové se těším. Věřím, že se s nimi někdo objeví.

Napadá tě něco, co by se po Poselství mělo pohnout výrazně kupředu?

Mne osobně by velmi potěšilo, kdyby se po jednání Poselství pohnuly ledy při zakládání nových oddílů, klubů i různých jiných center činnosti organizace. Pionýři by měli vystrčit hlavu z ulity skupiny a oddílu. A Poselství by mohlo říci, jak to udělat.

Máš ty osobně v hlavě nějakou nezodpovězenou otázku, kterou by mohlo Poselství objasnit?

Mám, ale nevím, jestli ji Poselství zodpoví. Nebudu jí však zveřejňovat dopředu, počkám si na závěr Poselství.

Chtělo to výdrž a odvalu

V lednu 2010 přijde okamžik, který v historii pionýrského hnutí u nás (ve všech jeho podobách) ještě nikdy nenastal. Oslavíme 20 let nepřerušené činnosti. V lednu 1990 totiž Mimořádná konference pionýrských pracovníků rozhodla o osamostatnění organizace a jejím pokračování pod názvem Pionýr. O blížících se narozeninách se dočtete ještě v různých souvislostech. Tentokrát přinášíme rozhovor s někým, kdo byl tehdy přímo ve středu dění.

Jirka Smolík byl totiž prvním „novým profesionálním pionýrem“ po roce 1990 – zastával tehdy nově vytvořenou funkci výkonného tajemníka České rady Pionýra. A nebyla to pozice lečjaká, tehdy žádané naplnění zásady dobrovolného předsedy ČRP s sebou neslo zcela jiný rozměr funkcionářny.

Blíží se 20. výročí fungování obnoveného Pionýra. Předpokládá jsi v lednu 1990, když se rozhodlo o pokračování, že se Pionýr udrží?

Já jsem o tom vůbec nepřemýšlel, nechtěl jsem, aby skončilo to, co jsme rádi mnoho let v naší pionýrské partě dělali, a tak jsem se hodně snažil o pokračování naší 230. pionýrské skupiny Záře v Praze 8 a ono se to, především díky našim odchovancům, tehdy hodně mladým „instruktorem“, dařilo. Bylo nám jasné, že se Pionýr musí udržet.

Jaké byly v té době představy o budoucnosti Pionýra? Které z nich byly třeba dnešní realitě nejvzdálenější?

Záleží na tom, čím to byly představy. Mne nejvíc mrzel a štal postoj „starých kamarádů“, lidí se kterými jsme léta žili v jedné pionýrské partě, kteří podlehlí době, nebo se překabátili. Za všechno: „...Ty si budeš snad do smrti hrát s cizíma parchantama, teď, když je potřeba vydělávat prachy...!!!“ Nejvzdálenější dnešku je však představa některých, spíš starších, že je třeba budovat jednotnou dětskou organizaci... „být připraveni k budování a obraně...“. Já si přesto většiny těchto několika kamarádů vážím ...ale!

Co byla v začátcích největší překážka? A jak se ji podařilo překonat?

Překážek bylo více, například silný mediální tlak, vázaný často na materiální stránku včetně mylných představ, že pionýři jsou vlastníky podnikových a odborářských majetků, zejména táborových základen. Já si myslím, že největším problémem bylo „vyhazování“ pionýrů ze škol a z kluboven. Chtělo to výdrž a odvalu a nakonec se většinou nějaká cesta našla. Naši skupinovou partu dokonce vyhození ze školy upevnilo, nedávno jsme oslavili 30 let PS Záře a mnozí vzpomínali jak jsme budovali klubovnu z prádely a sušárny v paneláku.

Za Pionýr odpovídal dobrovolný předseda ČRP, tys' zodpovídal za chod ústředí. Jak to vlastně fungovalo, taková dělba práce?

Docela dobře. S Martinem jsme vše probrali, on šel učit do školy a my jsme to na ústředí nějak řešili. Odpoledne přišel předseda na ústředí, zase jsme to probrali, pojedli jsme smažené brambůrky a ředkvičky, já jsem šel domů a ráno jsem měl na stole dlouhý dopis... Předseda odpovídal za sdružení a zpovídal se pionýrům a jako statutár státním orgánům, já jsem víc zodpovídal za provoz ústředí. Je jasné, že to vždy nebyla idylka, ale nebylo to špatné, já si nestěžuji.

A co mělo ústředí tenkrát vlastně na práci, čím se hlavně zabývalo?

Nejdříve snad jak vypadalo to ústředí. Seděli jsme v přízemí „svazáckého domu“ ve Vocolově ulici v Praze 2, ve třech místnostech čtyři lidi (já + tři holky). Dělali jsme všechno, protože jinde profíci nebyli (ani my jsme nebyli žádní profíci, vše bylo nové, zkušenosti z dřívějších pracovišť nebyly moc platné, radit jsme se mohli jen s kolegy na Slovensku a na „federálu“). Hlavně jsme se zabývali vnitřním životem Pionýra a to za permanentního souboje s různými vnějšími vlivy.

Po těch dvaceti letech, myslíš, že tenkrát mělo být něco učiněno jinak? Bylo správné rozhodnutí ponechat si název Pionýr?

Nemám rád úvahy nad tím, co by bylo kdyby. Těch dvacet let to hodnotí. Byli jsme pionýři a po dvaceti letech jsme pionýři. Naštěstí po nás snad nechtěli abychom se za minulost omlouvali.

V září 2009 proběhne akce s názvem Poselství 2009, která se bude zabývat hlavně budoucností Pionýra v duchu cíle vytyčeného už v roce 2006, že Pionýr bude v roce 2020 znám

obsahem své činnosti široké veřejnosti. Zahraj si na věštce – jak si představuješ sdružení Pionýr v roce 2020?

To mi bude 72 let, můj nejstarší vnuk Honza bude vedoucím oddílu, zatím nejmladší z osmi vnoučat Vanesa bude instruktorkou a já budu psát paměti 230. PS Záře. Ne, teď vážně, Pionýr bude, i když my nebudem.

Na závěr očekávatelná otázka, co bys popřál Pionýru k těm blížícím se narozeninám?

Hodně sluníčka a málo povodní.

ptal se Jakub

Jiří Smolík

Narozen v Praze na Žižkově v roce 1948. Pionýr od roku 1956. Původně stavební technik, příslušník ministerstva vnitra ČR, tajemník ČRP, podnikatel v oblasti požární ochrany a BOZP. Zájmy: sport, pionýři, žena, psi... Podstatné hodnoty: kamarádství, tolerance, vlastní názor a nenechat se manipulovat, natož zblbnout.

Jak broučka bolely zoubky

„Nabízíme deseti táborům spolupráci se zeleným křížem v projektu dentální hygienistky na táboře.“ Takto nějak zněla nabídka z ústředí přednesená v zimě na ČRP a obdobně i na krajských radách. Nabídka mě velice zaujala a po poradě skupiny jsme se co nejrychleji přihlásili, abychom se do projektu dostali. Velmi mě překvapilo, jak malý je zájem. No ale co. Vše bylo naplánováno, setkání proběhla v milé atmosféře jak s paní MUDr. Hanou Zallmannovou Čechovou, jednou ze zakladatelek Českého zeleného kříže, tak i dentální hygienistkou Veronikou Schnapkovou Dis., které byl náš tábor přidělen. Úkoly byly rozděleny, vše teoreticky naplánováno a tak hurá na tábor. Celotáborová hra byla o Broučcích, a když se děti hned první den dozvěděly, jak broučka bolely zoubky, protože se o ně nestaral, přivítaly děti paní, která broučkovi pomohla, plny očekávání. Od prvního dne pracovala Veronika s dětmi vždy ráno a večer při čištění zoubků a v průběhu dne měla vždy

připraven asi 1-2 hodinový program, týkající se kartáčků, zoubků a péče o ně. Básničky o čištění zoubků a správném kartáčku, který děti zároveň dostaly, se linuly tábořem celý den a děti si je nadšeně opakovaly. Navíc měla Veronika připravené pracovní sešity, se kterými zvládli pracovat i předškoláci. Sešity byly plné úkolů na vybarvování, kreslení, spojování a doplňování. Drobné obavy, které

v nás dospělácích přetrvávaly, aby to děti bavilo a zajímalo, se během prvníh dvou dnů zcela rozplynuly. Děti se již ráno ptaly, kdy si budou zase hrát se zoubky. A nikdy bych nevěřila, že vydrží sedět nad pracovním sešitem, pracovat v něm a ještě vyžadovat další úkoly. Navíc bylo vidět, že poznatky, které získaly pomocí her a pracovního sešitu, si pamatují i ke konci tábora, kdy již uměly správně zoubky čistit, starat se o ně, pojmenovat je a věděly, co se zoubky bakterie dělají. Projevily i spoustu fantazie při bakteriálním karnevalu, kdy si měl každý vymyslet, jak taková zoubková bakterie vypadá, a z dostupných materiálů se za ni přestrojit. A jak to dopadlo? Bakterie hemžící se tábořem rozesmály celé vedení a všichni obdivovali dětskou nápaditost.

Týden však utekl jako voda. Děti dostaly diplomy za správnou péči o zoubky a nezbývá než doufat, že to, co se naučily za těch pár dní na táboře, si přenesou i domů a budou o své zoubky pečovat, aby pro ně návštěva u zubaře byla jen příjemnou kontrolou bez kazů.

Co se týče nás dospělých, většina vzorně poslouchala, co se děti učí a poslední večer jsme si také vyprosili malou přednášku o čištění zubů dospěláků a o náležitostech, které se této činnosti týkají.

A co závěrem? Asi shrnutí a díky. Jak děti, tak dospělí odjížděli nadšení. Naše poděkování patří ústředí

a Českému zelenému kříži, že takový projekt vymysleli a my jsme se ho mohli zúčastnit. Velké díky si zaslouží Verča Schnapková, že přežila podmínky našeho tábora a skvěle mezi nás zapadla. Mé soukromé díky patří našemu vedení a kolektivu, kteří mi tolerují různé, na první pohled prazvláštní nápady a dobrovolně a s nadšením mi pomáhají s jejich realizací. Všem vám díky.

Petra Žížalová
foto: Linda Matoušová
2. PS Jablonec

Pionýři z celé ČR uspořádali společný tábor v Rakousku

Hlavní nádraží v Českých Budějovicích se v první polovině srpna začalo plnit pionýrskými oddíly. Postupně se zde sjížděly vlaky, které přivázely pionýry z Kolovče, Kopřivnice, Brna a Prahy, aby odtud dále všichni společně pokračovali k rakouským hranicím. Odtud následovala už jen příjemná cesta autobusem až do tábořiště v Döbriachu, v rakouské spolkové zemi Korutany. Navečer dne 8. 8. 2009 již byli všichni zdárně v místě konání a stavěli si (sice již za tmy) své stany.

Od neděle se celá „delegace“ začala seznamovat s účastníky z jiných zemí, s prostředím kempu i jeho okolím. Společně zde totiž tábořily děti z organizací Kinderfreunde (Rakousko) a Woodcraft Folk (Velká Británie). Dále bylo možné zde potkat vedoucí z organizací SJD-Die Falken (Německo), Independent Youth Union (Palestina), ACACIA (Kolumbie) a vedení IFM-SEI (Mezinárodní síť se sídlem v Belgii).

Program tábora byl strukturován pro všechny zúčastněné na míru. Takže vlastní program zde měly oddíly s dětmi, starší teenageři, ale i vedoucí a ostatní dobrovolníci, kteří měli zájem například o podílení se na organizaci velkého mezinárodního tábora v roce 2010, který bude probíhat nejprve v Rakousku a pak se celý přesune do České republiky. Tento tábor bude čítat okolo 1200 dětí 40 národností, které budou společně řešit témata, zaměřená na společnost, lidská práva, předsudky a stereotypy atd.

Program tábora poskytoval také velký

prostor pro vlastní volbu a nabídkové atrakce, které byly pro všechny účastníky zdarma. Kromě veškerého zázemí pro sport, čítajícího stoly na stolní tenis, basketbalové, fotbalové a beach-volejbalové hřiště, bylo možné zapůjčit si lodě, horská kola a další menší vybavení pro volný čas. Koupání by mohla být kapitola sama pro sebe, protože základna leží asi 100 m od břehu velkého horského jezera, které je průzračně čisté. Pro účastníky tábora zde byla soukromá pláž s veškerým sportovním i sociálním zařízením, moem a lehátky. Kousek dál byl velký skokanský můstek a atrakce na motorových člunech.

Během týdne se pionýři také vydali na celodenní výlet po horských hřebenech až k tzv. Černému jezeru, které bylo díky okolním rašeliništím opravdu tmavé, ale voda samotná opět průzračná. Další skupina vyrazila navštívit ledovec Grossglockner, kde měli účastníci možnost se po ledovci přímo projít, prozkoumat jeho zákoutí a doslova na vlastní kůži pocítit drsné klimatické podmínky, které na něm panují. Třetí parta vyrazila do granátového dolu, kde si mohla vyzkoušet těžbu granátů a projít si těžební štolu.

Tábora se mimo všech výše zmíněných účastníků zúčastnili i výherci soutěže Evropan, kterou v rámci hry Poselstvo krále Jiřího pořádal Pionýr ku příležitosti českého Předsednictví v Radě EU v první polovině roku. Díky spolupráci s Českým rozhlasem Praha měla dopad do široké veřejnosti a zapojily se do ní děti z celé ČR. Výherkyně, původem

z Loun a Bruntálu se tak mohly zúčastnit tábora v Rakousku zcela zdarma a užít si týden prázdnin v zahraničí. Jak již bylo zmíněno dříve, probíhala v Rakousku také intenzivní příprava mezinárodního tábora 2010, který připravují společně pionýři a Kinderfreunde z Rakouska pod hlavičkou mezinárodní organizace IFM-SEI. Na léto 2010 je pozváno více než 1000 dětí z více než 40 států celého světa. Tábor proběhne na dvou místech, a to v Rakousku a v ČR, v každé zemi 6 dnů. Z jednoho tábořiště na druhé pak účastníky přepraví speciální vlak, který dal i jméno celému projektu, jenž nese název „Train for Change“ s podtitulem „Ride to the future“, neboli Vlak ke změně – Jízda do budoucnosti.

Po příjemném slunečném týdnu však bylo na čase si zabalit, rozloučit se a vyrazit opět směrem k našim domovům. Dojemné loučení provázela atmosféra nabitá přátelstvím a vzpomínkami na spoustu společných zážitků. Snad se povede uspořádat podobnou akci znovu, například ve větším měřítku v létě 2010.

Jiří Let a Jakub Trnčák

Co se ti na akci v Rakousko líbilo a jaké máš z toho pocity?

Nejvíce musím pochválit kolektiv pionýrů, kteří se sešli. Připadala jsem si trochu jako na pionýrském setkání a nemyslím to tak, že jsme se chtěli nějak separovat, ale ta parta pionýrů byla úplně super.

Když zavzpomínám, co všechno jsme vyzkoušeli, dělali a zažili, nechápu, jak jsme to za těch pár dní mohli stihnout. Jsem opravdu moc ráda, že jsem mohla jet. Díky tomuto naprosto výjimečnému zážitku jsem teď mnohem víc hrdá, že jsem pionýr a že mám zase kupu nových kamarádů „z branže“.

Přes všechny obavy, které jsem ze začátku měla, se z této akce vyklubala parádní dovolená, kterou jsem ještě nezažila!

Zdeňka Ondráčková,
PS Obránců míru Kopřivnice

Trochu mi to připomnělo českou CVVZ (celostátní velkou výměnu zkušeností), která byla v tomto případě spíše MVVZ (m = mezistátní).

Poznal jsem spoustu nových kamarádů, z nichž většina neumí ani slovo česky, a trochu paradoxně i nové pionýry a pionýrky z jiných krajů, dozvěděl se spoustu zajímavých věcí (třeba co to znamená „čapnout do křaku“ :D), podle chuti střídal různé zábavné činnosti, trochu pomohl při přípravě mezinárodního tábora a něčemu se možná i naučil...

Zkrátka zahraniční akce s Pionýrem můžu všem vřele doporučit – třeba hned příští rok, kdy budeme spolupracovat Mezinárodní tábor 2010.

Miroslav „Anštajn“ Jungwirth,
230. PS Záře

Ať je léto nebo zima, s pionýry je vždy psina!

Zkuste si to říci nahlas! Zní to prima! Tohle heslo jsem našel na docela hezkém letáku-skládačce Pionýra. Škoda jen, že je uvedeno – sice na první straně – ale až dole s titulkem Program na celý život. Pro kluky a děvčata je asi lákavější číst si nejdříve o kamarádství, kterým texty začínají, pak o přírodě, zábavě, sportu a dobrodružství, dozvědět se něco o partě a týmu, trochu i o odpovědnosti a romantice – a pak se teprve dostanou k heslu, které mi

mluví z duše!

Třeba se mýlím, ale k dětem bychom měli mluvit jazykem jim blízkým. Žádné vulgarizmy, slangy a žargony, samozřejmě, ale vstříc jejich zájmům a zálibám. Teď, na začátku nového roku, tedy toho našeho, pionýrského, bychom je oslovit měli a pozvat mezi nás.

Buďte vítáni! A ta psina jistě bude!

Hadži (scifiveta@quick.cz)

Máte vlastní deskotéku?

Ne, není to překlep, nejde o diskotéku, ale o soubor deskových a jiných stolních her, čili deskotéku. Dnes jich je k dispozici velmi mnoho a různorodých, jednoduchých i složitých. Mnohé z nich se váží k populárním filmům, televizním seriálům, komiksům a knihám. Hry bychom měli využívat i k obohacení činnosti jak oddílů a skupin, tak i našich pionýrských klubů. Tady by mohly sehrát významnou roli pro získávání nových členů Pionýra. Proč například neotevřít jednou týdně klubovnu (klub) pro hraní her? Proč neuspořádat turnaj v deskových hrách určitého zaměření?

Mohu vám potvrdit, že například na populárním Festivalu Fantazie (viz www.festivalfantazie.cz), který se už řadu let koná v Chotěboři první týden v červenci, je celá jedna velká klubovna vyhrazena deskovým hrám a je každodenně využívána k někdy až dramatickým „soubojům“ na hracích deskách.

Máte-li s deskovými hrami nějaké zkušenosti, podělte se o ně s ostatními na stránkách Mozaiky!

Tipník

Nesedávej, panenko, v koutě – nenajdou tě! Dejte o sobě vědět!

Jak asi víte, naši předkové to oně panence radili právě opačně, ale pro nás, pionýry, se to už dávno nehodí. Právě teď, kdy se rozjíždíme do další činnosti, je k tomu příležitost. A tak vám trochu připomeneme, trochu napovíme, trochu poradíme.

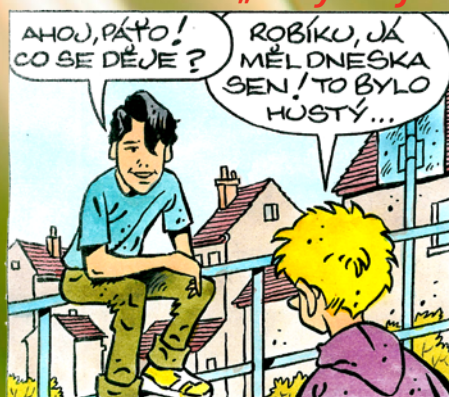
- Vývěsní skříňky a nástěnky aktualizujte! Žádné sluncem zkroutené fotky z tábora apod. Z léta nechte jen ukázky a doplňte je hlavně nabídkou programu pro nové období. Nemáte-li je, hledejte další možnosti – třeba jen na pár dní či týdnů, všude tam, kde se kluci a děvčata pohybují.
- Napište do regionálního tisku o tom, co chystáte nejen pro sebe, ale i pro ostatní děti – hry, soutěže, setkání atd. Zkuste rovněž oslovit regionální studia rozhlasu a televize. Tato media ovšem potřebují zajímavou a živou nabídku – jen povídání obvykle nestačí. Důležitá je akce!
- Máte-li se prezentovat na veřejnosti, musíte mít „pořádek i doma“. Mějte uklizenou a čistou klubovnu, pokud ji máte, její označení – tabulku nebo nápis na domě či dveřích. Sdílejte-li ji s někým, dohodněte si označení i pro sebe. Dbejte na čistotu a pořádek na přístupové cestě (chodbě) a okolí.
- Sami chodte na veřejnosti upraveni tak, abyste nedělali ostudu svému oddílu/skupině. Nestyďte se jít ani v jednotném oblečení a s domovenkami či jinými symboly. Zejména při svých akcích i na výpravách. Noste odznáčky Pionýra! Členové jiných sdružení to také tak dělají, nenechte se zahanbit!

Oddílák Boubín

Robin a Páťa – „Dobyť ráje“

KRESLÍ: J. FILÍPEK – YEEP

PÍŠE: V. TOMAN – HADŽI

Podzim na hřišti

Průstřel soupeře

Na vhodném místě (hřišti) vyznačte plochu 20 x 30 metrů a rozdělte ji středovou čarou. Hry se zúčastní dvě družstva (nejlépe po šesti hráčích) a každé z nich zaujme postavení na jedné části hřiště. Nejlépe je využít postavení jako na šachovnici při hře dáma. V průběhu hry nemají hráči právo přešlápnout středovou čáru!

Rozhodčí zahájí hru úderem míče v polovině hřiště a začíná mužstvo, ke kterému míč doskočí. Hráč, který se dostane k míči, má dvě možnosti – buď přihraje spoluhráči, nebo naopak míč střílí na polovinu soupeře. Ale tak, aby jej nikdo ze soupeřů nemohl zastavit a míč proletěl celou

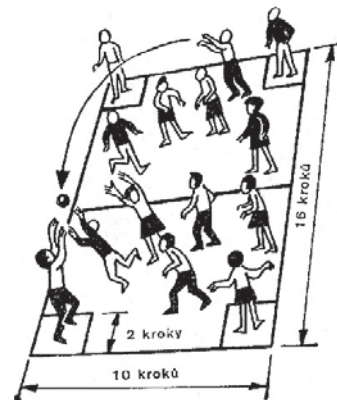
polovinou hřiště a přeletěl koncovou čáru. Pokud se to podaří, získává jeho družstvo bod! Průstřel soupeřovým hřištěm však nebude jen tak snadný, neboť jeho hráči jsou vhodně rozestaveni a snaží se míč zachytit. Mohou to však udělat jen nohou nebo tělem – nesmí se jinak pohybovat. Pokud se jim to podaří, mají okamžitě možnost buď míčem střílet, nebo si jej přihrávat a hledat vhodný okamžik k průstřelu soupeře. Za svůj průstřel samozřejmě získávají bod. A hra pokračuje dál. Obvykle dvakrát deset nebo patnáct minut. Pak se družstva mění a vítězem se stává to družstvo, které ve stanoveném čase získá větší počet bodů.

Hra poněkud připomíná kopanou, ale je důrazně statická – hráči mohou zastavovat míč pouze nohou, hlavou či trupem, míč smí letět jen do výše pasu – a nejsou ani branky. Při porušení pravidel je míč předán soupeři. I když je hra spíše chlapecká, jistě se jí zúčastní i děvčata.

Míč do pevnosti

Může to být jen hra s míčem nebo napínavý souboj. Záleží na tom, jaký motiv nabídnete hráčům. Vymezte si hrací plochu asi tak 16 na 10 kroků (podle místa a terénu), vyznačte polovinu a v protilehlých rozích „postavte“ pevnost (asi 2 x 2 kroky velkou). Hráči se rozdělí

na dvě družstva-vojska a jednoho obránce pevnosti. Tomu je zapotřebí dodat „zásoby“ – míč na odbíjenou.

Každé družstvo se snaží přehodit míč přes hlavy protivníků do pevnosti svému hráči. Ten míč chytá ze vzduchu (z voleje) nebo ze země. Nesmí přitom opustit pevnost! Protivník – obléhatel se samozřejmě snaží přelétávající míč zachytit a získat ho pro své družstvo, zabránit tedy, aby se dostal do pevnosti. Za každý míč, který zachytí obránce pevnosti, získává družstvo bod. Hraje se podle dohody, nejméně aspoň 10 minut, a vítězí to družstvo, které získalo nejvíce bodů. Rozměr hrací plochy můžete upravit i podle toho, jak velké děti se hry zúčastní a jak početná jsou družstva.

Podle Oty Čmolíka

Stále nové začátky

Za ta léta, co jsem „u pionýrů“, nejdřív jako kluk, poté co instruktor a teď vedoucí, jako bych každé září začínal znovu. Nevím, jestli ten pocit máte také, ale jistě i vy potvrdíte, že červnem a letní činností končí náš „pionýrský rok“, a od září jdeme do dalšího kola, nebo jak to nazvete. S létem nám také někteří členové oddílu odcházejí. Ne proto, že se jim v pionýru nelíbí, ale jdou studovat na střední školy, často mimo bydliště, mění zaměstnání, nebo do něho nastupují. To platí především pro ty starší, dospívající, a většinou tedy instruktory. U dětí, pokud k tomu dojde, bývají důvody jiné. Někdy i zklamání, že nenašly dobré kamarády, zajímavou činnost, že se mění jejich zájmy a chtějí

se jim věnovat třeba v zájmovém kroužku domu dětí či v jiném sdružení. Občas „zafungují“ i rodiče a příbuzní se svými starostmi, ba i názory, co jejich děti má (!) zajímat. Ovšem, nejen případný odchod z oddílu by měl vést k získávání nových členů. Stále je hodně dětí ponecháno „na ulici“, ať už jsou důvody jakékoli. A jiné si mezi nás samy jen tak netroufnou přijít, ba ani o nás nevědí. I proto bych rád připomněl, že máme naše pionýrské Ideály, které nám radí, na co bychom měli pamatovat. I kvůli tomu jsme se u nás, plameňáků, rozhodli znovu si o našich ideálech popovídat. Nemusíme je slovo od slova z paměti papouškovat – třeba o půlnoci, ale umět podle nich žít a pracovat.

Oddílák Boubín

Sami o sobě

Ohlasy Bambiriády 2009

Chomutov

Letos Bambiriádě nepřálo počasí, Možná proto byla trošku intimnější. Návštěvníků bylo asi méně než jsme zvyklí. Rozhodně jich ale byly zase tisíce. Spousta z nich si stále Bambiriádu plete s jarmarkem nebo dětským megadnem. Já jsem kolem sebe viděl maminky s kočárky a rodiny, které se zajímaly jen o atrakce a zábavu pro děti. Nic moc zájem starších dětí o táboření a tradiční aktivity Pionýra. Letošní prezentace Pionýra nevybočila z normálu. Tábor z týpí Chomutováků, vedle něho stanový tábor Jirkováků. Ukázky z činnosti, poutače, nástěnky, kroniky a letos po létech zase jednou pěkné propagační materiály z ústředí. Prostě klasika, ala „Přijďte mezi nás“. Mimo uvedených pionýrských skupin s námi tábořili kamarádi z Dubí a děčínské Aljašky, o kus dál Libochovičtí, podívat se přijeli i mostečtí Rozmarýni a ústečtí Dravci. Mezi vystupujícími byla tradičně mostecká Osmička s Lizou. Poděkování patří Milanovi Márcovi a jeho kolektivu z DDM Chomutov. Milan je duší Bambošky a naší velkou jistotou, že se za rok zase sejdem. Pionýři, Junáci, Tomíci a domečkáři na jedné lince se stejným cílem: Nabídnout rodičům volnočasové aktivity pro jejich nudící se potomky. Tak ahoj za rok na Bambiriádě 2010.

Pérák, PS Chomutov

Ostrava

Spousty smíchu a povyražení si mohl v ostravské ZOO užít každý, kdo přišel na Bambiriádu od 5. do 7. června. Přehlídka činnosti většiny sdružení pracujících s dětmi v Moravskoslezském kraji přilákala nejen k hrám, ale i na cizokrajná zvířátka, spoustu dětí a jejich rodičů a prarodičů, děti ze škol, mateřských školek a oddílů, aby zde strávili příjemný den. I my pionýři jsme přiložili ruku k dílu. Pokud přicházely do našeho kouzelného stanu děti „obyčejné“, ven vycházeli tygřici, motýlci, sluníčka a spousta dalších smějících se obličejů vymalovaných barvičkami s nějakou tou sladkostí či jinou odměnou. A tak se stalo, že se po celé tři dny po ZOO volně pohybovala „zvířátka“ a ti skuteční chlupáci v klecích a ohradách se za břicha popadali a divili se, co si ti lidé nevymyslí. Kromě toho, že jsme děti rozzářili barvami a úsměvem, mohli si všichni v našem stanu vyzkoušet své dovednosti. Trpělivost a pevnou ruku na Elektrované, postřeh a rytmus na Dance-mánii, přesnost u Pionýrského stromu se sedmi pionýrskými ctnostmi a týmového ducha u kostičkového Jeřábu či u Stolního fotbalu. Náš stan byl stále plný. Na hlavním pódiu mohli návštěvníci shlédnout i představení našich pionýrských kamarádů z Kopřivnice, ve kterém vystupovalo i naše „plyšové pionýrské štěně“.

Jiří Chrástek, PS Šenov

Plzeň

Zatímco část našich dětí z Pionýrské skupiny Hrádek u Rokycan vyrazila na výlet, některé si nenechaly ujít letošní Plzeňskou Bambiriádu. 20 děvčat a chlapců zde připravilo pionýrskou pouť. Kluci ze zájmových oddílů Karate a Rybáři dokonce vystupovali v hlavním programu. Karatisti cvičili kata a kumite a rybáři učili zájemce zacházet s udicí.

Vlasta Vasková, Pionýr Hrádek

Díky za krásný víkend

Jablonec nad Nisou

Věřte, že kdo nebyl na květnovém 12. Republikovém setkání pionýrských oddílů v Nové Rabyni, udělal velkou chybu. Pořadatelé to měli těžké, už jen těch cca 800 účastníků napovídá, že nás bylo opravdu hodně, ale zvládli to na jedničku. Programem začíná přes ubytování a zajištění všech aktivit v areálu i mimo něj. Děti se například mohly projet parnikem, zahrát si Airsoft, florbal, ringo nebo třeba přehazovanou a mnoho dalších aktivit. Pro ty odvážnější tu byly různé lanové lávky, prolézačky a pro starší 15 let byla večer připravena Extrémní ringo stezka, kterou pro nás zajistili členové oddílu TeeDeet a byla opravdu náročná. Každý den navíc skrýval pár překvapení, jako například ohňostroj, divadelní představení, šermířské souboje, ninjutsu, nebo velkou ohnivou show a samozřejmě nechybělo ani několik pěveckých vystoupení a super diskotéka s kapelou 4 promile. Na závěr bychom za náš oddíl chtěli jen říci: Děkujeme za super víkend!

5. PS Jablonec nad Nisou - oddíl Netopýři

Tábor u Spáleného mlýna

Hrádek

Stanový tábor na břehu Berounky u Spáleného mlýna už připomíná jen ušlapaná louka a prázdné ohniště. Pionýr Hrádek je zde vlastníkem louky a bývalého mlýna. Na celý červenec tu vybudovali vedoucí s rodiči tábor, kde se vystřídala ve dvou bžích vždy stovka účastníků. Letošní první běh začal 6. 7. a skončil 18. 7. Přestože nebylo ideální letní počasí, zažily děti různá překvapení a mají spoustu zážitků. Program pro šest oddílů byl tradičně rozdělen na oddíly i celotáborové aktivity. V oddílech se hrály celotáborové etapové hry. Účastníci sledovali se zájmem ukázky policie a dobrovolných hasičů z Chrástu, nebo zástupce plzeňské ZOO, který jim přinesl živého hada. Napětí do tábora vnesli šermíři z volnočasového klubu AVALON při KR Pionýra. Bojovalo se o pohár starosty města Hrádku. Druhému běhu přálo i počasí, a tak se víc jezdilo na lodičkách, každý se zúčastnil výletů, koupání i cyklistických výjezdů. Uklidnění přišlo při večerních zpívánkách. Veselo bylo při táborácích. Smutné bylo až závěrečné loučení. Kolektiv vedoucích i vedení tábora tak mohli konstatovat, že letošní tábory na naší základně dopadly velmi dobře.

Vlasta Vasková, Pionýr Hrádek

Dětský den na koních

V neděli 14. 6. se v Kamýkách nad Mirošovem, ve stáji Mudra, uskutečnil dětský den. Byli zde karatisté, hasiči z dobrovolného hasičského sboru z Mirošova, policisté, překvapila přehlídka letecké akrobacie. Bylo možné podívat se i na představení jezdců z oddílu pana Mudry. Děti se také mohly projet na koních a byly připraveny i zabíjačkové hody. Tým Divoké Orlice pod vedením Pavla Huberta si připravil několik soutěží. Děti byly rozděleny do tří kategorií podle věku. U každého stanoviště na ně čekala soutěž. Mezi nejoblíbenější patřilo skákání na trampolíně nebo shazování plechovek tenisovým míčkem. Dalo se tu však vyzkoušet i skládání hlavolamů, prolézání tunelem, stavbu věží na čas, bezpečný přesun přes řeku, nošení pingpongového míčku na polévkové lžici aj. Jako odměny z jednotlivých soutěží si děti odnášely domů jogurty, bonbony, lízátko, pomeranče, jablka a jiné dobroty.

Tereza Voříšková, Divoká Orlice

Mirošov

Všechno nejlepší!

Milá Darino,

vstupuješ do síně sátníků a my – pionýři ze Zlínského kraje, bychom Ti chtěli k Tvému životnímu jubileu poblahopřát. Popřát Ti především hodně zdraví, sil a ještě mnoho krásných a nezapomenutelných chvil s námi.

Darina Zdráhalová je jedna z pionýrek, o kterých se dá říci, že její jméno zná téměř každý z občanského sdružení Pionýr.

Od svých dětských let pracovala v pionýrském hnutí.

Vystudovala pedagogickou fakultu J. E. Purkyně v Brně.

Svůj dosavadní život zasvětila předávání vědomostí,

dovedností a postojů nejen svým studentům, ale i všem,

kterí pracovali a pracují v Pionýru. Při jejím širokém záběru

se nesmí opomenout její táborová

činnost. Pokračuje v tradici své

maminky a daří se jí letní tábory

na základně v Rajnochovicích orga-

nizovat na velmi špičkové úrovni.

Co je pro dobrovolníka pracujícího

s dětmi větší odměnou, než to,

že bývalé děti se vrací zpět jako

instruktoři, či oddíloví vedoucí.

Výchova nástupců z vlastních řad je

její hlavní ideou.

Vzpomínky na pěkné chvíle se ne-

dají darovat, ty se musí prožít.

Darina pomohla mnoha dětem,

dospívajícím, ale i dospělým,

tyto vzpomínky získat. A za to Ti,

Darino, moc děkujeme.

Darina Zdráhalová zastává od roku 2001 funkci předsedkyně ZKOP, je skupinovou vedoucí na PS J. Fučíka v Kroměříži. Své zkušenosti předává jako lektorka Zlínského PVC.

Její příkladná práce a oddanost dobrovolníka byla několikrát oceněna. Převzala pionýrské vyznamenání – stříbrný Lipový list a je držitelkou medaile 2. stupně MŠMT za zásluhu o výchovnou a vzdělávací činnost.

Darino, vážíme si Tvé pracovitosti, Tvých rad a pomoci.

Buď stále tak zapálená pro tuto práci a raduj se s námi

ze společných úspěchů. Část textu písničky Zdeňka

Svěráka vystihuje naše přání:

„Dobré je, že jsi na světě, koukni jak rádi máme Tě, hodně zdraví, hlavně to zdraví!“

Pionýři Zlínského kraje

Blahopřání

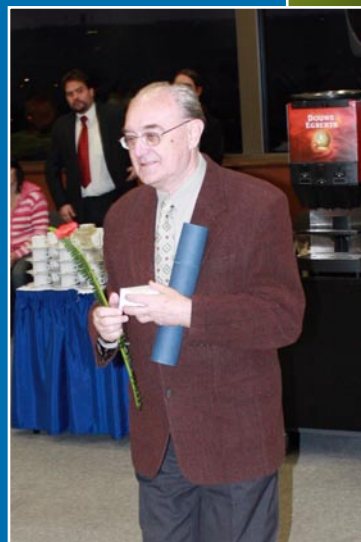
Urovnával jsem doma „historické“ papíry a mezi nimi objevil i stará „ábíčka“. Nedalo mi to a zalistoval v nich – a bylo po úklidu: začal jsem se jako před lety. „Objevoval“ jsem znovu články o zajímavých vynálezech, které jsou dnes samozřejmostmi (CD, airbag) procházel „Obrázkové školy“... A znovu si uvědomil, že mě tenhle časopis poznamenal a ovlivnil milióny dalších čtenářů. (Slavím soukromé výročí, protože je to právě 35 roků, co jsem se stal pravidelným čtenářem ABC mladých techniků a přírodovědců.)

Měl jsem potom příležitost, jako začínající vedoucí oddílu, seznámit se s jeho (tehdejší) šéfredaktorem, Vlastou Tomanem, Hadžim. To už bylo ovšem v době, kdy jsem se uvědoměle předplatného na abíčko zřekl, aby zbylo pro děti a já si ho jen půjčoval. Vlasta se tehdy smál a říkal, že to je dobře. Od té doby jsme se potkávali, více či méně, náhodou i po domluvě. Přišel rok 1990 a my jsme společně řešili osudy (všech) dětských časopisů vydávaných v Mladé frontě Pionýrskou organizací SSM. Ne ve všem jsme se shodli, ale vždy jsme měli jeden cíl: udržet kvalitní tiskoviny pro děti.

Po Vlastově nástupu do důchodu – kdyby kvůli tomu nedešel z místa šéfredaktora, kdo by si toho všiml – zůstal stále věčně pospíchající, zaneprázdněný, v letu života, přesto si pro pionýry část svého přebohatě naplněného života vymezil a stále spolupracujeme. Což, pravda, u řady bývalých redaktorů dětských časopisů rozhodně nebyla a není samozřejmost!

A proto nad tím krouším hlavou, neb jen občas vyslechnu, že už to není to, co bývalo, a nohy pobolívají – v červenci se totiž Hadží dožil úctyhodných osmdesáti let. A znovu připomínám – v „běhu života“, v práci a aktivním působení. Pevné zdraví, stálý optimismus a chuť pomoci přejeme Vlastovi Tomanovi, spolupracovníkovi, z celého srdce.

Martin

Sluší se připomenout

Oslavenců bylo ale přes prázdniny více, dokonce i těch „kulatých“. 13. července oslavil Zdeněk Roman z pražské 73. PS své 50. narozeniny.

Všem oslavencům blahopřejeme a přejeme hodně štěstí, zdraví a sil do mnoha dalších let.

red

Pionýrské rodinné stříbro

„Nesmrtelné“ oddíly s mnohaletou perspektivou 1.

S novým ročníkem začíná i nový seriál částečně zaměřený do historie. Bude pojednávat o takzvaných nesmrtelných oddílech – o jejich vzniku a životě i o příkladech konkrétních dlouhodobě fungujících kolektivů.

Pojem „nesmrtelné oddíly“ se objevil oficiálně na pionýrské vědeckometodické konferenci o tvoření kolektivu v dětské organizaci v roce 1966. Model Pionýrské

organizace ČSM, svázané se školským systémem (skupina = škola, oddíl = školní třída), budovaný po vzoru sovětské pionýrské organizace, v podstatě nefungoval. Neodpovídal ani původním představám o dobrovolné dětské organizaci, jejíž činnost měla být založena na přirozených dětských zájmech a tak měla pomáhat i výchově a vzdělávání nejmladší generace.

Vliv sociální psychologie

V polovině 60. let minulého století nastoupila i generace vysokoškolsky vzdělaných pedagogů, zároveň i zkladatelů našeho pionýrského hnutí, působících zejména na pedagogických fakultách, která si začala uvědomovat, že formální ideologizace a sepětí se školní strukturou se stává brzdou aktivit a rozvoje PS a oddílů, omezuje princip dobrovolnosti a svébytného rozvoje pionýrských kolektivů na základě jejich zájmů i pozitivních osobních vazeb. Ukázalo se i v praxi, že rozhodující ve vztahu dětí i veřejnosti k pionýrské organizaci jsou především pevné a aktivní oddíly, spojené společnými zájmy členů i osobními vztahy kamarádství, vznikajícího na základě zážitků a prožitků ze společné činnosti. Vědeckometodická komise ÚR PO ČSM se proto důsledně začala zabývat i sociální psychologií s vědomím, že každý oddíl je i svébytnou sociální skupinou, v níž platí jiné vztahy a zákonitosti, než ve školních třídách. Začaly tak vznikat i základy programu samostatného Pionýra v letech 1968-9. Mnohé z těchto myšlenek, stejně jako zkušeností vedoucích, se nedařilo utlumit ani v následujících letech normalizace. V povědomí zůstával důraz na vytváření a rozvoj oddílů s dlouhodobou perspektivou činnosti, připravujících si i vlastní instruktory a vedoucí – tedy „nesmrtelné“ oddíly.

Další vlivy

Dlouhodobě se projevoval v PO ČSM i v PO SSM nedostatek kvalitních oddílových i skupinových vedoucích.

Projevovala se i určitá nechuť vedení škol plnit politický úkol péče o pionýry, chápaný stále častěji jako práce navíc. Narůstala i nespokojenost rodičů. Mnozí začali uplatňovat své zkušenosti i vzpomínky na vlastní dětství z dob svých pionýrských začátků, či z Junáka (i tam totiž byly a jsou dlouhodobě fungující oddíly). Nezřídka se stávali i oddílovými a táborovými vedoucími a pionýrskými funkcionáři. Přibývaly tak oddíly, které se staly i základními kameny nezávislého Pionýra po roce 1968 a po roce 1990 i základem současného Pionýra. Přiznejme si ale také, že mnohé z nich odešly i do jiných sdružení.

O sociálních skupinách

O sociálních skupinách vyšlo na celém světě mnoho tlustých knih, podložených výzkumy a vědeckými šetřeními. Různí teoretici se v charakteristice těchto skupin někdy liší, v zásadě však jde o to, že pokud někde vznikne určité seskupení lidí (i dětí), vzniká zároveň i jejich sociální skupina. Sociálními skupinami mohou být občané jednoho státu, stejně jako zaměstnanci firmy, členové politické strany i sdružení dětí a mládeže, jakým je i Pionýr, ale např. i rodina. Skupiny se proto dělí na **velké a malé**. Z hlediska psychologie mají malé sociální skupiny obvykle nejvýše 30 – 40 členů. Může to být i dvojice nebo trojice.

Z hlediska vzniku a fungování se pak hovoří o skupinách „**formálních**“, tedy nějakým způsobem dlouhodobě organizovaných (pojem formální zde přitom neznamená nic negativního, jde

jen o to, že takové skupiny se vyznačují i stálými pravidly své existence) a „**neformálních**“, tedy takových, které vznikají ad hoc k různým aktivitám, založeným na nějakém společném (i krátkodobém) zájmu účastníků. Např. to může být parta kluků, kteří se scházejí bez formálních pravidel, aby si zahráli fotbal.

V Pionýru z tohoto hlediska tak **oddíly** mají spíše rysy formálních skupin, pionýrské kluby spíše neformálních. Mnohaletá praxe však ukazuje, že ideální je stav, kdy se i v oddílech prolínají rysy formální s prvky neformálními. Více o oddíle jako malé sociální skupině bude v příštím čísle.

Karel Krტიčka – Krtek

Ze Statutu Pionýra:

... Pionýrský oddíl (...) je základní organizační jednotkou sdružení. Jeho účelem je zajišťovat pravidelnou, systematickou, celoroční výchovnou činnost kolektivu dětí a mládeže. Za pravidelnou je považována práce uskutečňovaná v průběhu školního roku nejméně 1x měsíčně... Oddílem se rozumí skupina nejméně 5 osob...

Turisticko - tábornický oddíl Plejády ve Šternberku byl založen v září 1985. Známé je i z Mozaiky, ale už jako aktivní a silnou pionýrskou skupinu.

POZNÁMKA REDAKCE: Seriál o „nesmrtelných“ oddílech s dlouhodobou perspektivou, jejich vytváření a zkušenostech pro tento ročník připravil autor, který spolu se svou ženou Blankou založil stále fungující a početný oddíl již v roce 1970.

Zdroje: Kapitoly o tvoření kolektivu v dětské organizaci, (ÚR Čs. Pionýra a Mladá fronta, 1968, autorský kolektiv dr. J. Pelikán CSc., dr. J. Haškovec CSc., dr. Z. Jesenská CSc., dr. B. Hofbauer CSc., Dr. J. Šturma a další). Kapitoly ze sociální psychologie, (ÚR PO SSM a Mladá fronta, PhDr. S. Hirschová, 1977), Sociální psychologie, (Academia 1999, Prof. PhDr. M. Nakonečný).

Táborový koutek

Seriál s názvem Táborový koutek byl součástí každého čísla minulého ročníku Mozaiky. Bude pokračovat i v ročníku novém, i když pochopitelně v trochu jiné podobě. I nadále by ale měl být směsicí táborových příběhů, postřehů, praktických rad

a námětů. I proto tu budeme průběžně připomínat již vydané etapové hry, které mohou sloužit jako cenná inspirace a byla by škoda, kdyby nebyly využity. Začneme hned od té první. Nejdříve ale přijde na řadu jedna čerstvá vzpomínka na letošní prázdniny.

Sabhi Farao

Táborová základna nedaleko Zubříče zažívá již od roku 1987 tradičně nejedno dobrodružství. Letos se táborníci ocitli v dávných dobách, v období faraónů a stavby pyramid. Velmožové se snažili naučit nás různým řemeslům a dovednostem, které musí ovládat svobodný občan ve starověkém Egyptě. Naučili jsme se plést košíky, šít boty, vyráběli jsme papyrus, odlitky z masteky a pronikli jsme i do tajů vojenské disciplíny. Čas plynul a my jsme se postupně stávali plnohodnotnými „Egyptany“ s právem nosit na hlavě roušku. Tu nám při velké slavnosti, na počest Ipetina svátku, předal sám velký faraón Ámon. Setkání s ním bylo pro nás velkým zážitkem. Vzhledem k tomu, že byl už starý a nemocný, brzy po této slavnosti zemřel. Jeho duše se převtělila do pouštní růže, tělo poté bylo balzamováno a mumifikováno. Uložení sarkofágu do hrobky bylo také velkou slavností, nechyběly zlaté sáně, placky, obětní dary a zpěv obřadních písní. Této události bylo přítomno také mnoho hostů a našich rodičů. Během tábora nás čekala nejedna zkouška a spoustu dobrodružství. Pro přepravu kvádrů na stavbu pyramid jsme vyráběli vory, stavěli jsme „Asuánskou“ přehradu, hledali ztracený faraónův poklad, luštili jsme hieroglyfy, plnili jsme také dobré skutky a zkoušeli si směnný obchod. Velkou zkouškou bylo nesení vody přes „Saharu“, spojené se splněním několika zálučných úkolů. Plnění

těchto strastiplných úkolů utužilo naše jednotlivé týmy natolik, že se z nás staly výborné party kamarádů, kteří si byli ochotni v nesnázích pomoci. Čas na táboře velmi rychle plynul. Prožili jsme toho spoustu, ani chvíli jsme se nenudili. S napětím jsme očekávali závěr tábora. Již v pátek odpoledne jsme za těžce získané rupie nakoupili potřebné kvádry na stavbu pyramid. Podařilo se nám postavit celkem šest menších kamenných pyramid a jednu velkou společnou, měli jsme z toho všichni radost. Po náročném úkolu nás čekala slavnostní večeře v paláci u velmožů. Podávalo se několik chodů jídel, nechybělo exotické ovoce,

chlebové placky a cizrna. Po slavnostní večeři se rozhořel závěrečný táborový oheň a následovala cesta do „Údolí králů“, kde nás přijal ve své pyramidě Tutanchámon syn Ámona. Toto setkání bylo pro nás všechny ohromným zážitkem, na který budeme ještě dlouho vzpomínat. Sobotní cesta domů byla tuze smutná, protože jsme se velmi neradi loučili se svými kamarády. Věříme, že se v brzké době sejeme nad fotografiemi a společnými zážitky. Děkujeme všem vedoucím i ostatním pracovníkům tábora za krásné chvíle, které jsme společně na táboře prožili.

Táborníci

PS Mirka Očadlíka, Holešov

Hobit aneb cesta tam a zase zpátky

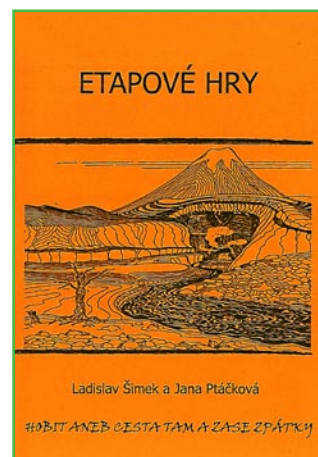
Tato CETEH byla po úspěchu v soutěži etapových her první, kterou Pionýr vydal (v roce 2005 v ediční řadě 1 – „Co dělat“). Od té doby je každoročně vydáváno několik dalších (v poslední době již pouze elektronicky).

Hra „Hobit aneb cesta tam a zase zpátky“ byla vytvořena Ladislavem Šimkem a Janou Ptáčkovou ze 188. PS T.O. Bobříci z Prahy a byly inspirovány stejnojmennou knihou J. R. R. Tolkiena. Pojetím příběhu i jednotlivých her je uzpůsobena přibližně dvacetí dětem ve věku 7 – 10 let a rozsahem čtrnáctidennímu táboru.

Pro celou hru je důležitý příběh a zapojení dětí do něj. Autoři k tomu využili kostýmy, řadu rekvizit a úprav prostředí, vlastní grafiku diplomů a podobných táborových materiálů, písně vytvořené zhudebněním básní z knižní předlohy a podobně.

Kromě vytváření atmosféry, které záleží na podmínkách každého tábora, jsou dobrým námětem i jednotlivé hry, jež jsou pečlivě zpracovány včetně rozpisů postav, pomůcek i možných úskalí.

Tato hra, stejně jako ostatní vydané, je ke stažení na Servisu Pionýra.

Dětský čin roku

Dětský čin roku je projekt, který probíhá pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví a primátora hlavního města Prahy MUDr. Pavla Béma. Organizátorem je nadační fond Dětský čin roku a hlavním partnerem projektu společnost Whirlpool ČR. Mezi partnery projektu je také Česká rada dětí a mládeže.

Dětský čin roku vznikl na Slovensku v roce 1999 z iniciativy společnosti Whirlpool Slovakia a dosud se do něj zapojilo více než půl milionu dětí. V České republice byl projekt Dětský čin roku poprvé neoficiálně představen v roce 2004.

Jeho smyslem je podporovat konání dobra mezi školáky a nabádat je k šíření zajímavých příběhů. Již tradičně získal organizátor projektu, nadační fond Dětský čin roku, záštitu významných státních institucí a podporu známých osobností.

Tváří projektu a čestným předsedou nadačního fondu Dětský čin roku je herec Aleš Háma. Patrony Dětského činu roku 2009 jsou v kategorii záchrana lidského života Jan Révai, v kategorii pomoc v rodině Jitka Čvančarová, v kategorii pomoc jiným dětem Vendula Svobodová, v kategorii

pomoc ostatním lidem Jiří Ježek, v kategorii pomoc přírodě Petra Černocká a v kategorii dobrý nápad Josef Klír.

Do projektu se mohou zapojit žáci základních škol, speciálních základních škol a studenti primy až kvarty osmiletých gymnázií z celé ČR, kteří vykonali nějaký pozoruhodný dobrý skutek, nebo si všimli skutku svého stejného starého kamaráda a napíší o něm. Soutěží se v šesti kategoriích:

- ☐ záchrana lidského života;
- ☐ pomoc v rodině;
- ☐ pomoc jiným dětem;
- ☐ pomoc ostatním lidem;
- ☐ pomoc přírodě;
- ☐ dobrý nápad.

Děti nejen píší a posílají své příběhy, ale jako členové dětské poroty rovněž rozhodují o vítězích v jednotlivých kategoriích.

Maximální stanovený rozsah příspěvku je dvě strany formátu A4. Skutky, o kterých děti napíší, samozřejmě musí být skutečné, nesmyšlené.

Nositel ocenění Dětský čin roku se stává ten, kdo vykonal dobrý skutek, ten, kdo sepiše zprávu o oceněném činu, získává věcnou odměnu a jeho škola pak dar 10 000 korun na školní pomůcky.

Můžete se také zapojit – moc času ale nezbývá!

Zasílat příběhy mohou děti, jejich rodiče, učitelé či vedoucí do 15. září, a to buď poštou, nebo přes webové stránky www.detskycinroku.cz. Následně budou příběhy vyhodnoceny a odstartuje finálový boj, ve kterém hlasuje pro nejlepší příběh dětská veřejnost. Výherci získají řadu zajímavých cen od sponzorů projektu a také již zmíněný peněžní příspěvek pro svoji školu.

red

Příruční paměť

☒krátkodobá ☒dlouhodobá ☒pionýrská

Provedení:

Na krk (materiál dřevo, magnetické přidržení víčka) provedení světlá/tmavá.

Na ruku (materiál guma) provedení červená/žlutá/zelená/modrá.

Kapacita:

2 GB

Rozhraní:

USB 2.0 (zpětně kompatibilní s USB 1.1)

Kompatibilní operační systémy:

Windows 2000, ME, XP, Vista
Mac OS 9.1.x+, OS X v10.1.2+

Objednávejte na: objednavky@pionyr.cz, nebo telefonu 234 621 299, 777 248 720

již od
260 Kč

První postrašení

Seriál Strašák je jednou z novinek ročníku 2009 – 2010, nejspíš se neobjeví úplně ve všech číslech, to se ještě uvidí. Předpokládám, že reakce na něj budou různorodé, někomu třeba bude připadat úplně nesmyslný, někdo do něj možná rád přispěje. Na začátku byl žert, dostal jsem do ruky jeden článek a s úsměvem byl dotázán, jestli to nedáme do Mozaiky. Četl jsem a trnul – a pak jsem si řekl, proč to do té Mozaiky nedat? Proč neudělat seriál odstrašujících příběhů, které by mohly pomoci například

přesvědčit děti, že některé věci je lepší vůbec nezkoušet? Ale nemusí být zaměřené jen na děti, proč by to nemohly být třeba varující příklady ze života našeho sdružení, podobně jako dnes již 14 let stará „kauza zlínského autobusu“, kterou jsme otiskli v listopadu minulého roku? Kladné příklady jsou sice nutné, ale někdy je třeba i udělat „bubu“ a tento seriál by k tomu měl sloužit. Jak ho využijete, je už na vás. Když nic jiného, snad to bude aspoň zajímavé čtení.

Jakub

Čím začneme?

Přírozně příběhem, který byl inspirací celého seriálu. Prvně jsme ho našli v Bulletinu Národní protidrogové centrály (1/2009), později v celém znění v knize „Lovci smrti – Historie Protidrogové brigády očima jejího velitele Jiřího Komorouse“ (nakladatelství Naše vojsko, 2009). Jde jen o krátký, zato „výživný“ úryvek.

Praha – 15. března 1993

... Ten den jsme měli tip, že by mělo dojít k jednání, schůzce nebo odběru někým z ruskojazyčných skupin sondujících situaci v Praze.

Stojí za zmínku, že v té době tyto gangy již plně ovládly v republice trestnou činnost jako vydírání, obchod s prostitucí, organizované krádeže aut, násilnou trestnou činnost, praní peněz apod. V oblasti nelegálního obchodu s drogami to byly zatím však první signály, kterými jsme disponovali.

...

Dostali jsme se už ke vchodové brance, od níž vedlo schodiště a můstek přes jakýsi příkop a za ním byly vchodové dveře do staré otlučené vily z první republiky. Tiše, pod příkrovem tmy, jsme proklouzli do vilky a zůstali stát za vchodovými dveřmi. První dveře vpravo vedly do bytu Hynka Vágnera. Uvnitř byl slyšet hovor, tiše hrající hudba, ale jinak byl poměrně klid. Podívali jsme se navzájem tázavě do očí a po němém přikývnutí nám bylo bez jakéhokoli slova jasné, že jdeme dovnitř. Rozhodli jsme se pro klasickou cestu. Stiskl jsem ušmudlané tlačítko zvonku, který kdesi hluboko v bytu rozezvučel vysoký bzučák. Chvilí byl klid a pak jsem podle zvuku poznal, že se otevřely dveře do před síně a za okamžik se za dveřmi ozval ženský hlas: „Kdo je tam?“

Odvětil jsem standardně, jak jsem tak poslední dobou činil:

„Tady je Gogo, jdu za Hynkem! Otevři.“ „Já ho zavolám,“ ozval se za dveřmi vzdalující se hlas a já jsem pokrčil rameny.

„Jestli tam něco mají, tak už je to v hřbitvu,“ sykl Chemik.

„A dyť je to jedno, kvůli tomu sem nejdu,“ zašeptal Ještěr. Po malé chvilce se opět za dveřmi ozvaly šouravé kroky. Klapla západka, dveře se pomalu otevřely.

„Ježišmarjá,“ ujelo mi z úst. A nešlo o příšerný zápach, který se na nás vyvalil z doupěte! Pohled na Hynka mi skutečně vyrazil dech. Přeci jen jsem ho naposledy viděl skoro před rokem. Nakrčená postava, zplhlé masné vlasy, navlečený do neuvěřitelně špinavých hadrů. Co působilo zejména odpuzivě, byly baňaté nohy, obalené mokvajícími špinavými zápachajícími obvazy, přes které prosakovala krev. „Pojďte dál,“ kývl hlavou Hynek a šel před námi do jeskyně. Minuli jsme hromady nějakého harampádí a vešli do něčeho, co kdysi býval obývací pokoj. Byli jsme již zvyklí na ledaco, ale to, co jsme viděli tady, mi skutečně dávalo zabrat. Družka Hynka seděla na židli a a kývala se rytmicky ze strany na stranu s nepřítomným pohledem. V rohu cosi spalo přikryto nějakými hadry, na stole změl všeho možného. Počínaje zakrvácenými injekčními stříkačkami, sklenicemi vody, váhami, sušenkami a konče cigaretami a přeplněným popelníkem. Nejděsivější smrad se však táhl z kuchyňky, která sloužila jako laboratoř. Na dvouplotýnkovém vařiči byla jedna z plotýnek obsazena skleněnou baňulí, v které klokotal var, a na druhé trůnil kastrol se zbytky nějakého jídla porostlého centimetrovou vrstvou plísň. Nejhrůznější pohled byl ovšem na samotného Hynka. Opatrně jsem se posadil na kraj židle a v němém úžasu jsem na Hynka zíral.

„Človče, ty musíš k doktorovi! Co to máš s těma nohama?“

„Já vám ukážu,“ zašeptal Hynek a začal si k našemu děsu odmotávat smradlavý závin. To, co se naskytlo našim očím, jsem do té doby až doposud nespatriil. Rozežraná, mokvající hluboká rána v délce asi 20 cm, široká asi 10 cm. Živé pulzující maso s uhnívajícími kousky, ale co bylo nejděsivější, byla uprostřed rány svítící, jasně bílá stehenní kost. Zombie!

„Kristepane, Hynku,“ vydechl Ještěr „vždyť ty hniješ zaživa! Proč nejdeš k doktorovi?“

Hynek si místo odpovědi nacpal do rány zpět špinavý obvaz a pečlivě si obvázal mokvající ránu. „Ten už mi nepomůže.“

Máte taky strašáka? Podělte se!

Příběhy mohou být různé, začali jsme drogami, ale děsivých témat je dostatek. Proto se podělte o své strašáky s ostatními čtenáři, stačí napsat na adresu mozaika@pionyr.cz.

Kdopak to zpívá?

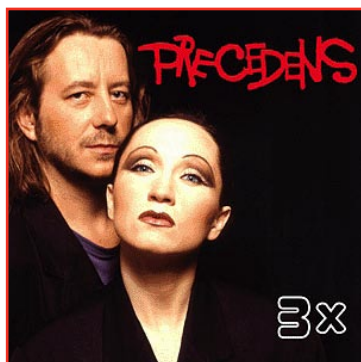
Také občas zaslechnete v rádiu písničku se skvělými slovy nebo melodií, ale nedozvíte se ani její jméno, ani interpreta? Moderátoři nejsou bohužel nijak důslední. Buď informaci o písni neřeknou vůbec, nebo ji řeknou spíš před písničkou, ale na konci skoro nikdy. V tu chvíli začínáte pátrat. Je to ale těžké, protože během písničky se na zapamatování slov nesoustředíte - pátráte často podle zoufalých útržků. A právě podle takových útržků zkuste rozpoznat pár písniček – určit název a interpreta. Jako malá nápověda mohou posloužit obrázky, pro děti lze na schůzkách doplnit i připravenými ukázkami na CD.

1. „tenkrát ještě holkám rostly vlasy“ nebo „ozáření hrozilo leda od slunce“

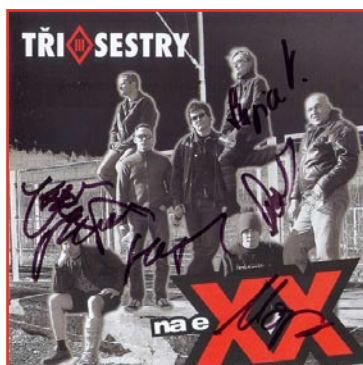
2. „Jestli to půjde, nebudeme se bát“ nebo „noci stále končí, neúplatní ptáci jsou“.

6. „Proč medvěd pláče v dutině stromu, veverky v depresi v hloží sedí“ nebo „tak jsme viděli dřevorubce, jak poráží strom a ten strom plakal...“

3. „zhasněte v domě všechny svíce a opevněte svoje těla“ nebo „námořníkům se třesou ruce a bojí se, co bude zrána“

5. „Náhle jen tak znenadání přišla jedna dívka krásná, až jsem tajil dech“ nebo „To pramínek pod kamenem, jako malý zázrak si cestu na svět prorazil“

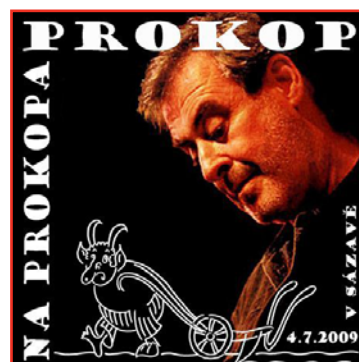
8. „pozdravuj pocestný, svět je zlej co když se nevrátí“ nebo „utíkala pryč, nevěděla kam, pletla na mě bič já byl na to sám“

4. „Vrzavé schodiště, ošlapané snad milióny kroků“ nebo „hodinky na ruce, které tvůj čas neúprosně měří“

7. „a pírká touhy z křídel Pegasů“ nebo „Počkejte chvíli, mé oči uviděly tu strašně dávno vteřinu zapomnění“

9. „Smála se jenom smutným věcem, hrála v kapele s Jardou Švecem“ nebo „Ale holky říkaly, že punk je jinde“

Správné odpovědi: 1. Vladimír Mišík: „Variace na renesanční téma“, 2. Precedens: „Kolej Yesterday“, 3. Vladimír Mišík: „Tisíc jmen“, 4. Katapult: „Vojín XY hlásí příchod“, 5. Olympic: „Co všechno se tu může stát“, 6. Tři sestry: „Sovy v mazu“, 7. Karel Kryl: „Morituri te salutant“, 8. Divokej Bill: „Plakala“, 9. Visací zámek: „Známka punku“

Kaleidoskop

1. září 1939 – Polsko bylo kolem 5 hodin ráno napadeno hitlerovským Německem; před 70 lety **začala 2. světová válka**.

11. září 1919 se narodil **Ota Šik**, československý reformatní ekonom († 22. srpna 2004).

14. září 1959 – **Sovětská sonda Luna 2** ztroskotala na Měsíci a stala se tak první lidským objektem, který doletěl na Měsíc.

15. září 1859 – Papež Pius IX. blahořečil **Jana Sarkandera**.

21. září 1109 zemřel **Svatopluk Olomoucký**, kníže český, který nechal ve vleklém sporu o moc v r. 1108 vyvraždit Vršovce i s jejich příbuznými a rok nato byl propíchnut kopím osamocенého neznámého jezdce.

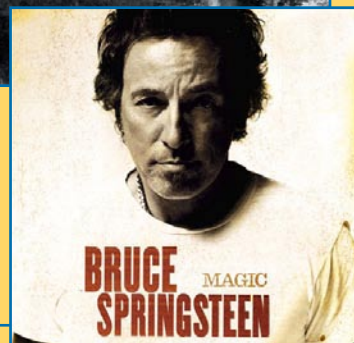
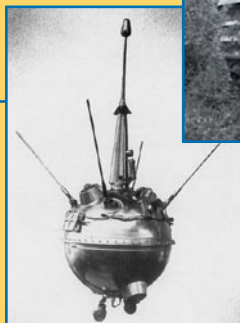
22. září 1499 se **Švýcarsko** stalo nezávislým státem.

23. září 1949 se narodil **Bruce Springsteen**, americký zpěvák a písničkář s velkým srdcem, podílející se na humanitárních projektech, mj. složil titulní píseň k dále zmíněnému filmu *Wrestler*.

27. září 1949 byla zatčena Milada Horáková.

28. září 1929 byla u příležitosti výročí smrti svatého Václava otevřena Katedrála svatého Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě.

29. září 1829 byl v Londýně založen Scotland Yard.

Zanecháváte ekologickou stopu na jeden rok?

Stačí jedna exotická dovolená na vzdálené pláži pod palmami a česká rodina zanechá na planetě ekologickou stopu, která je jí určena na celý rok. Ekologická stopa názorně ukazuje, jak člověk svou spotřebou energií, jízdou automobilem či produkcí odpadu zatěžuje planetu. Každý má v průměru k dispozici na rok 1,8 hektaru, aby nežil na ekologický dluh a vývoj na Zemi byl udržitelný. Ovšem například cestou na Seychely a zpět spotřebuje čtyřčlenná rodina asi čtyři globální hektary.

Průměrný pes rozumí 165 slovům.

Myšlení psů je na úrovni dvou až dvouapůlletých dětí. Průměrný čtvernožec rozumí přibližně 165 slovům a gestům, některý až 250 slovům. K takovým přesným závěrům došel dlouhodobý výzkum, který vedl profesor na univerzitě v Britské Kolumbii Stanley Coren. Na základě testu s věcmi, schovávanými a pak odhalenými za plátnem Coren podle svých slov definitivně potvrdil, že většina psů ovládá základní aritmetiku a někteří jsou schopni počítat do čtyř až pěti.

Objeveny nové skladby W. A. Mozarta.

Svět vážné hudby má senzační objev. Badatelům se podařilo najít dvě dosud neznámé skladby, které komponoval Wolfgang Amadeus Mozart. A to v době, kdy ještě hudbu, kterou skládal, ani sám neuměl zapsat: o zaznamenání se postaral otec Leopold. Jak uvedla CNN, jde o dvě klavírní skladby. Obě kompozice ležely roky v archivech Mozartovy nadace v Salzburku s označením „anonymní práce“. Nyní však ředitel výzkumu nadace vystoupil s expertizou, podle níž jde o skutečné dílo mladého Mozarta.

Balkánské lípy zabíjejí české čmeláky.

Lidé z Českého svazu ochránců přírody našli v Kladně stovky usmrcených čmeláků. Hmyz chráněný zákonem nezabil člověk, ale dvě exotické lípy, které v české přírodě nepatří mezi původní druhy. Nepůvodní druhy lip vysazují radnice v Česku stále

častěji. Jsou totiž odolnější než české druhy i vůči silně znečištěnému ovzduší. Jejich nektar ovšem likviduje naše původní živočichy – zejména čmeláky. Pod každým stromem lze najít stovky až tisíce čmeláků. Voňavý nektar je pro naše čmeláky velmi lákavý, ale nestražitelný. Čmelák pak v podstatě zemře hladu, protože vydá mnohem více energie, než jí z nektaru přijme.

Mozaika doporučuje film *Wrestler*.

Nenechte se rozhodně odradit názvem nového filmu Darrena Aronofského (*Fontána*, *Rekviem za sen*). Příběh stárnoucího zápasníka ve wrestlingu, který se musí vyrovnávat se závěrem kariéry, na první pohled nevypadá jako velký tahák pro evropské festivalové poroty. Scénář se totiž nevyhýbá některým klišé subžánru sportovních filmů o společenských outsiderech. Odzbrojuje ovšem pokornou režií, která s dokumentární realističností ukazuje nepřekráslenou realitu amerického předměstí a jež nechává vyniknout herecké výkony v čele s grandiózním Mickeyem Rourkem. Za mnohé snad ohodnotí jeden postřeh z netu: „Kleopatra“: „Bála jsem se lesku a ke své radosti jsem dostala bídu, smutnou a bolavou odvrácenou stranu vášně, melancholii zašlé slávy, slzu v oku stárnoucího chlapa, kterému spousta hezkého proklouzlo tlapama. A Rourke se snad léta huntoval jen pro tuhle krásnou roli. 4,5 *.“

Touto aktivitou se bavily děti na 2. turnusu LPT Olbrámkostel za nepříznivého počasí, výroba a příprava divadla jim zabrala celé dopoledne.

Nejdříve si jednotlivé oddíly losem vytáhly pohádku, kterou budou ztvárňovat v podobě figurek a následně pak i divadelně v rámci večerního programu.

Aktivita se všem dětem moc líbila, figurky se vydařily a všichni se moc nasmáli.

Materiál: ruličky od toaletního papíru, barevný papír, lepidlo, špejle, nůžky, fixy a pastelky, popřípadně plátno na kulisy.

*Za PS Obránců míru, Kopřivnice
Jelena Jurečková*

Výroba figurek

Už seznam materiálu naznačuje, že výroba figurek není nic složitého a hodí se i pro menší děti.

- Nejprve si každý vybere, jakou postavíčku chce vyrobit, a v rozměrech odpovídajících výšce ruličky od toaletního papíru si ji namaluje.
- Obrázek se vystřihne a nalepí kolem ruličky.
- Na výsledný tvar je možné dolepit další kousky papíru jako ruce apod.
- Dozdobit lze třeba vlnou, vatou atd.
- Nakonec se na každou figurku zezadu přilepí špejle a vystoupení může začít.

